

צו השעה: חוק אנרגיות מתחדשות

הפקת חשמל מאנרגיה סולארית צוברת תאוצה, אבל הדיון מתקיים הרחק מהעין הציבורית וממשכן הכנסת

17:04, 10/08/2009 איל הדס

חלפה שנה ובלון הניסוי, אותו הפריחו המשרד לתשתיות לאומיות ורשות החשמל, להתקנת מערכות להפקת חשמל מאנרגית השמש באמצעות קולטנים על גגות, צובר גובה.

קצב ההתקנות של מערכות אלה מואץ, בעיקר בשל ירידת מחירים של מערכות פוטו-וולטאיות בשוק העולמי. המגזר החקלאי מוביל את התהליך. לעומתו, המגזר התעשייתי-מסחרי עושה את צעדיו הראשונים והרחק מאחור משתרך המגזר הביתי.

פתיחתו הקרבה של ערוץ מימון בנקאי, למתן הלוואות בעלות נמוכה, צפוי להעלות את הענף הצעיר על מסלול ההמראה.

לעומת-זאת, בהיבט הרגולטורי התמונה ורודה פחות. מדיניות ההסדרה האדמיניסטרטיבית, מבית מדרשם של רשות החשמל ומשרד התשתיות, הגיע לסוף דרכה.

עקב האכילס של הסדרה זו, המתבססת על חוק משק החשמל משנת 1996, הינו שהיא כוללת רק נושאים בתחום סמכותה של רשות החשמל, שעיקרו קביעת גובה תעריף ההזנה (סובסידיה) לרשת החשמל הארצית. תחומים מהותיים נוספים, כגון תמריצי מס והלוואות מסבסדות, לא נכללים בה.

השנה עומדת להיכנס לתוקף ההסדרה חדשה, להקמת מתקנים לייצור חשמל פוטו-וולטאי, למתקנים עד היקף ייצור מרבי 5 מגה-וואט (פי 10 מגודל המתקן המרבי המאושר כיום).

מדובר בתחנות כוח, שיוקמו בעלות של 110 מיליון שקל לתחנה וייצרו חשמל בהיקף השווה לצריכת החשמל השנתית של 1,100 בתי אב.

במנותק מדיון ציבורי ותקשורתי, אבל בשיתוף של בעלי אינטרסים, נקבעים כללי המשחק להקמת תחנות אלו, במכסה כוללת של כ-300 מגה-וואט עד סוף 2013. הסדרה כזו היא בעלת השלכות ארוכות טווח על כספים ומשאבים ציבוריים.

כבר כיום, דרך חשבון החשמל, כלל הציבור נושא בעלות הסובסידיה על הקמת מתקנים פוטו-וולטאים. אולם מדובר בעלות נוספת מזערית. לעומת זאת, מכסה של 300 מגה-וואט תהיה כרוכה בעלות נוספת של 60 מיליון שקל בשנה.

גם הלחץ הבינלאומי יגיע

בהנחה שחלק מהמכסה העתידית ינוצל להקמת מתקנים בנגב ובערבה, תידרש השקעה ניכרת של עשרות ואולי מאות מיליוני שקלים נוספים בתגבור רשת ההולכה מדרום המדינה למרכזה.

הסכום האמור יוכפל ואף ישולש, עם כניסתם לפעולה של תחנות כוח תרמו-סולריות לרשת הארצית. גם סוגיות של זמינות, ייעוד ועלות הקרקע להקמת מתקנים פוטו-וולטים, הן ציבורית ועם השלכות ציבוריות ניכרות. להתקנת 300 מגה-וואט יידרש שטח כולל של כ-10,000 דונם.

התקנה של תחנות כוח פוטו-וולטאיות בהיקף של 300 מגה-וואט, אינה בבחינת סוף פסוק, נהפכו. בהנחה שבירה שישראל תידרש להתחייבות בינלאומית, להפחתת פליטת גזי חממה החל מ-2012, במסגרת

הסכם קיוטו, בעשור הבא ייהפך ייצור חשמל ממקורות מתחדשים וקרנית השמש בראשם (כ־1,000 מגה-וואט ומעלה), לחלק מהותי מסך כושר ייצור החשמל בישראל.

לפיכך, יש להעביר את ההסדרה לייצור אנרגיות חשמל, ממקורות אנרגיה מתחדשים בכלל וסולארי בפרט, ממגרשם של פקידי הממשלה לזירת החקיקה - כנסת ישראל.

טוב תעשה מדינת ישראל אם תצעד בדרכן של מדינות מתקדמות בתחום, כגון גרמניה, ותחוקק חוק אנרגיות מתחדשות. ויפה שעה אחת קודם.*

הכותב הוא מנהל תחום אנרגיה בבית **ההשקעות קוקרמן ושות'**